

njajo. Vse drugači je pa na plevélnatih njivah. Škodljive korenine veliko prostora in še več reje iz zemlje vzamejo, de žitne korenice slabe ostanejo in tudi le slabo slamo, medlo klasje in drobno zernje rodijo. To je prva škoda plevéla.

Druga škoda je, de kadar žito raste, se na nesnažni njivi plevél po žitnih steblih gori suče in mota, kakor torica, grahor, slak, ter žito sključi in potare.

Tretja škoda je, de med žitnim zernjem se potem toliko glote znajde, kolikor pravičniga zernja; žito se potem ali celo nemore prodati, ali pa veliko bolji kúp. Moka in kruh nista lepa, in če se tako nesnažno žito seje, se potem še več malopridne glote pridela. — Pametni gospodár tedej skerbno pletvo opravlja; kar nemore s svojimi ljudmi opraviti, opravi z najemniki.

Spomladi, poprej kakor se žito sklasi, je čas za pletvo. Ni sicer mogoče, de bi plevéla vsako škodljivo zeliše vidila in izrula, vunder se mora pazljivo obnašati, de ni od ene strani preveč nemarna, od druge pa de dobriga žita preveč ne potaptá ali clo izruje. Plevél je pa dober za živino.

Če pa kmetovavec hoče svoje njive práv dobro osnažiti in izčistiti, in práv čistiga zernja pridelati, naj eno leto ene, drugo leto pa druge z deteljo obseje ali pa s tako robo, ktera mora večkrat okopana in opléta biti, kakor je korenje, zelje, lan, repa, krompir in tursica.

Kratek in lahko razumljiv poduk,
kakó krompir saditi in z njim ravnáti, de se bo prihodnjič gnjilobe obvaroval.

(Konec.)

V. Kakó krompir do prihodnje saditve hraniti.

1. Krompir, po tem poduku domú spravljen, naj bo že kakoršin hoče, se mora, berž ko je dovolj presušen, koj pregledati in prebrati. Kadar se nagnjiti ali sicer bolán, kakor tudi ranjen ali poškodovan krompir odbéra, se mora ob enim tudi tisti odločiti, ki je ljudém in živini za živež in za prihodnjo saditev po poduku 1. in 2. v I. razdelku namenjen; takó se ga tri sorte dobí.

2. Navadno ni vés bolni krompir enako gnjiloben; narbolj gnjiloben se mora koj koj zatreči; pol in le nekoliko nagnjiti se da še marsikako obrniti: na pol nagnjiti za žganje ali za šterko, le malo nagnjiti pa za prešiče; tode nagnjito se mora iztrebiti. Govédu naj se pa nikar ne daja, kér tak krompir za mleko nikoli veliko ne tekne.

3. Za živež in za seme odločeni krompir se mora v suhih kletih (keldrih) ali sicer v taciš shrambah hraniti, ki so zračne (ljuftne), pa tudi mraza obvarovane. Če še niso, se morajo po tléh dile položiti, ki na tramovih ležé; ravno takó ob sténah, de se krompir mokre zemlje ali stén ne tiši. Ne smé se preveč na debélo nasuti, in če se morajo zavoljo prostora veliki kupi narediti, je dobro med krompir suhiga péska ali vogelniga prahú natrésti. De dobiva krompir potrebniga zraka, se mora za primerne okna skerbeti, ktere se v velikim mrazu dobro zapréti dajo.

4. Poslednjič se mora krompir pozimi večkrat pregledovati in prebérati, de se vsaki gnjilobi, berž ko se pokaže, v ókom priti zamore.

5. Kdor hoče krompir v jamnicah (zasipnicah) hraniti, mora skerbéti, de si jih v právšnim

kraji naredí. Bolj ko je zemlja suha, kjer je jamnica, bolje je. Tudi jamnice se morajo z diljami obložiti, in dobro je, med krompir péska in vogelniga prahú nasuti. De imajo dovolj zraka, naj se med krompir postavijo leséni žlebovi takó, de zrak po njih noter in vùn gré.

Sklep.

S krompirjem, kar njegovo obdelovanje in hranjenje zadéva, so kmetovavci večidel gerdó in nespametno ravnali. Sploh mislijo, de je vsaka zemlja, vsak prednji sadež, vsaktero obdelovanje za krompir dobro, z eno besedo, de se ne dá spriditi. Skušnja nas je pa drugači učila! Skerbimo tedaj za ta neprecenljivi dar božji takó, kakor skerbimo za druge veliko menj vredne rastljine, in pripravili bomo ljubi krompirček spet k njegovi nekdanji tečnosti! —

Tému tukaj ob kratkim popisanimu ravnanju se mora pisavec tega zahvaliti, de mu ni v letu 1845 nič kaj, v letu 1846 pa clo nič — in sicer brez de bi bil sème preménil — občna krompirjeva bolézin tega sadú vzela.

Šola za rejo murbnih drevesc in židnih gosenc.

Na Štajarskim se je pred nekimi leti družba pričela, ktere namen je: rejo murbnih drevesc in židni pridelk povzdigniti. Zató je tudi na svojim vélikim vertu poleg Gradca (Bayerndorf) šolo napravila, kjer sleherni človek iz kakoršne dežele si bodi brez plačila od maliga travna noter do konca maliga serpana popolno podučenje dobiti zamore. De bi iz kmetiškega stanú veliko učencov v to šolo prišlo, dobijo kmetiški fantje iz vsake dežele stanovanje brez plačila, za živež pa imajo vsaki dan le 12 krajcarjev odrajtati; zraven tega jim je pa tudi pripušeno, si še kaj posebej zaslužiti. Práv bi bilo, ko bi se iz več krajev, kjer se z židorejo pečajo, pridni kmetiški fantje v to šolo podali.

Krajskim živinorednikom na znanje.

Navadna delítva daríl za posebno lepe bike bo letas v Notrajskim v naslednjih krajih: na Verhniki 20. dan tega mesca dopoldan za živinorednike iz Verhniske in Idriske komisije; v starim Tergu poleg Loža 22. dan tega mesca za Postojnsko, Šnepersko in Planinsko komisijo; v Ipavi pa 25. dan tega mesca za Ipavsko, Senožeško in Premsko komisijo.

Na Dolenskim bo ta delítva: v Mirni za Mokronoško, Trebinško, Boštajnsko in Mirniško komisijo 14. dan tega mesca; v Višnji gori za Zatičinsko, Žužemberško in Višnjogorsko komisijo 15. dan tega mesca — v Laščah za Ribniško, Kočevsko in Turjaško komisijo 17. dan tega mesca — v Tergu za Krupško in Poljansko komisijo 19. dan tega mesca — v Kostanjevici za Novomeško, Kerško in Kostanjeviško komisijo 21. dan tega mesca do poldan.

Na Gorenskim: v Ljubljani 22. dan tega mesca za Ljubljano, Ljubljansko in Smeledniško komisijo; v Lukovci 27. dan tega mesca za Mekinško, Zaloško, Krumperško, in Berdško komisijo; v Krajnji 28. dan tega mesca za Krajnjsko in Loško komisijo; v Jesenicah 29. dan tega mesca za Radolško in Teržiško komisijo in za komisijo v Krajski Góri.